

Licht in onze ogen

Ledevaartkerk, Chaam, zondag 22 maart 2020

I.v.m. Corona is er geen kerkdienst.

Ds. Carla A. Schoonenberg-Lems uit Pijnacker, die gastvoorganger zou zijn, heeft onderstaande viering beschikbaar gesteld.

Voor belangstellenden is deze te volgen via de link: <https://youtu.be/RcgIIR9cmAc> of te volgen via het geluidsbestand op Kerkomroep.nl (onder Pijnacker)

Zondag 22 maart 2020 - Morgengebed

Muziek

Stilte

Zingen: Lied 942 *Ik sta voor U in leegte en gemis*

Opening

V: Christus is als een lichaam, één lichaam met vele leden.

A: Ook al is ieder deel anders, het is en blijft één lichaam.

V: Daarom kan de voet niet zeggen:

A: Nee, ik hoor niet bij het lichaam -

V: of het oor:

A: Nee, ik hoor niet bij het lichaam.

V: Het oog kan niet tegen de hand zeggen:

A: Ik heb je niet nodig -

V: of het hoofd tegen de voeten:

A: Ik heb je niet nodig.

V: Als één deel lijdt

A: delen alle leden in de pijn.

V: Als het één deel goed gaat

A: delen alle leden in de vreugde.

V: Samen vormen we het lichaam van Christus,

A: ieder van ons maakt er deel van uit.

Kyriegebed Lied 547 *Met de boom des levens wegend op zijn rug*

Inleidende woorden bij het morgengebed - Kerkzijn in tijden van het Coronavirus houdt in dat er door het hele land en wereldwijd 'contactloos' gevierd moet worden. Dat gaat tegen het vanzelfsprekende en het eigene van kerkzijn in.

Hoe dan toch de relaties waarborgen, elkaar nabij zijn en aanraken met bemoedigende woorden en daden?

Daarom vieren we 'op afstand', via geluidbestanden of beeldverbindingen, via online meditaties en berichten via e-mail, WhatsApp, Skype of Facetime.

Daarom dit Morgengebed, op welke wijze u dit ook meeviart: om niet helemaal stil te vallen. Om niet de hele dag door het gesprek alleen maar over het Coronavirus te laten gaan.

Het is zondag Laetare: de middelste zondag in de Veertigdagentijd waarop het Licht en de Vreugde benadrukt worden. Het liturgisch centrum kleurt roze: door het paars van de inkeer mengt zich het wit van Pasen, van de Opstanding. Nog even en het is zover...

Om het Licht van Pasen des te meer te benadrukken wordt vandaag het vierde kaarsje van de zeven kaarsen gedoofd. Vanuit het vertrouwen:

*Dat het Licht terugkeert,
dat hoop niet sterven wil,
dat vrede bij ons blijft.*

Zingen: Psalm 122 a *Laten wij gaan naar het huis van de Heer*

Schriftlezing NT: Johannes 9: 1 t/m 13 & 26-39 (NBV)

Acclamatie:

A: JIJ BENT HET LICHT IN ONZE OGEN

V: Jij bent het licht dat in
de wereld komt om ons
te raken in het hart
van onze blindheid, Jij
doorbreekt het duister, bent
het licht in onze ogen.

A: AMEN

Bij de digitale bloemschikking, tekst uit de Brochure van de Protestantse Kerk:

Zie dan toch met wie je te maken hebt. De blindgeboren man komt door de genezing die Jezus hem kan bieden, eindelijk tot zijn recht: leven als volwaardig mens.

Wie ziet kan kijken, maar tegelijkertijd toch niet zien waar het in zijn of haar leven naar toe gaat.

Die kan gaan dwalen zonder doel.

De genezing geeft de man broodnodige ruimte om te leven, de bloesem zit om het lege midden. De kleur van de bloemen geeft de kleur aan zijn leven terug. De man kan nu zelf aan de gang om de leegte in het midden te gaan vullen met betekenis.

Korte meditatie

De leegte vullen met betekenis...de tekst bij de bloemschikking is doeltreffend. Midden in deze Veertigdagentijd verkeren we ook midden in de Coronacrisis.

Kun je er zomaar betekenis aan geven? Het gebeurt volop. Sommigen beweren dat het door mensen komt, dat het te maken heeft met een correctie van een levensstijl, van verregaand consumentisme, van doorgeslagen individualisme.

Anderen beweren dat het God zelf is die ingrijpt. Iemand beweerde dat het einde van de tijden nu

echt aangebroken is.

Kunnen we het antwoord op de vraag nog even leeg laten en openhouden?

Ondertussen neemt het respect en de waardering toe voor mensen die zorgen dat het maatschappelijke en sociale leven, in aangepaste vorm weliswaar, door kan gaan.

Het applaus van de afgelopen week voor de mensen die werken in de medische sector, sprak boekdelen.

En ineens is het onderwijs weer in beeld, nu ouders zelf meemaken dat toewijding en aandacht broodnodig is om de volgende generatie zinvol en zorgvuldig toe te rusten.

In een oogopslag werd zichtbaar wat politici ondernemen om zoveel mogelijk recht en veiligheid te waarborgen; en dat het nu net niet het moment is om eigen standpunten door te drukken. Als een boemerang keerden de woorden van enkele oppositieleden terug op het moment dat een minister in elkaar zakke. Juist nu komt het aan op verbinding en samenwerking. Niet op stemmingmakerij en het maken van verwijten.

Hoe kun je in tijden van leegte de juiste tastzin ontwikkelen?

Bij het evangeliegedeelte van vandaag past het beeld van de Duitse kunstenaar Ernst Barlach (1870-1938). Het beeld dat we vandaag voor ogen hebben is gesneden uit eikenhout en bevindt zich in het Barlach museum in Hamburg. Het is onderdeel van een paneel van negen 'luisteraars': negen verschillende mensen die staan voor negen mogelijkheden om mens te worden.

Hier zien we er twee. Naast de danseres op links, staat rechts de blinde. Deze blinde leunt op twee krukken bij wijze van verlengstuk van zijn eigen zintuigen. Daarmee tast hij het leven om zich heen af, vormt hij de ervaren vervreemding om in toe-eigening. Met meer dan zijn ogen alleen neemt hij waar.

De kunstenaar Ernst Barlach weet de kunst van de kwetsbaarheid te laten zien. In de nazitijd werd zijn kunst verboden, want Hitler wilde alleen helden en krachtpatsers zien. En daar paste het beeld van kwetsbare mensen niet bij. De kunst van Ernst Barlach werd als 'ontaard' in de ban gedaan.

Eenzelfde beweging en spanning kent het evangeliegedeelte van vandaag. De mens die anders is, hoort er voor de omstanders niet meer bij. De blindgeborene mag hooguit nog plaatsnemen aan de kant van de weg. Om te bedelen. Om zijn hand op te houden.

Maar als de blinde eenmaal genezen is van zijn blindheid, weten de omstanders niet zo goed meer wat ze met hem aan moeten.

Genezen? Jezus demonstreert het.

Jezus bevrijdt een mens die al van zijn geboorte af aan slachtoffer is van de donkere blik van zijn naasten. Hij geeft hem zijn eigen gezicht terug, reikt hem een natuurgeneesmiddel aan van modder en speeksel, behandelt en geneest de mens die tot dan toe niets kon zien.

Hij leidt hem verder de toekomst in, een weg die tot dan toe steeds maar weer geblokkeerd werd. Door de omstanders en door zijn eigen ouders.

Jezus legt de vinger op de zere plek. De blindgeborene kan weer zien.

En ineens is het omgekeerd. Mensen die dachten te zien, worden blind genoemd. Zoals de farizee Schriftgeleerden, zoals Jezus' leerlingen, zoals de buren, zijn ouders, en wij misschien ook wel.

Mensen die vaak alleen maar vanuit hun eigen blikveld kijken, die vanuit een vooroordeel waarnemen, die de angst laten regeren en niet zien wat is. Dat is pas een blinde vlek.

Wat een vreugde (zondag Laetare, Verheug u!) kan er doorbreken als we opnieuw echt leren kijken. God kijkt iedere dag met nieuwe ogen naar ieder mens. Zoiets klinkt te mooi voor woorden. Is er plaats voor deze manier van kijken? Nauwelijks!

Iemand die anders tegen de dingen aankijkt, is toch eigenlijk al snel buiten de orde...

De vastomlijnde kaders zijn toch niet meer te trekken als iemand erbuiten treedt...

Kijk maar, we zien het voor ons: de genezene en Jezus zitten na deze gebeurtenis samen.

Buiten de gemeenschap, buiten het dorp. Ze horen er niet meer bij. De woede van de mensen die hij van zijn jeugd af aan kende, was te groot om de genezen blinde weer deel uit te laten maken van de gemeenschap. Hij was en bleef een zondaar voor hen.

En de genezer? Hij was in geen enkel kader te plaatsen, al vanaf zijn geboorte was er maar weinig plaats voor hem. Ergens buiten *de herberg van samen* vond zijn geboorte plaats.

Zijn leven eindigde buiten de poorten van de stad Jeruzalem.

Zo doemt de onherbergzaamheid opnieuw op. Juist in dat *onherbergzame* buitengebied vindt een bijzondere ontmoeting plaats die bijna buiten beeld zou zijn gebleven.

Als de man en Jezus elkaar eindelijk aanzien, vraagt Jezus hem: Geloof je in de mensenzoon?

Ja, maar wie is dat? 'Je hebt hem ontmoet, het is degene die met je spreekt'.

Het is een zin om eindeloos te herhalen. 'Je hebt hem ontmoet, het is degene die met je spreekt'.

De genezene roept het dan ook uit, misschien wel tot zijn eigen verbazing: *'Ik geloof'*.

Hij heeft de ruimte ervaren om vrij te mogen zijn. Vrij van alles wat hem tot dan toe in de greep hield.

Dat raakt in deze dagen waarin de angst om zich heen grijpt. Verlangend zien we uit naar een einde van deze periode van inperking op grond van een besmettelijke ziekte. Dat juist in deze tijd onze ogen opengaan voor degene die met ons spreekt.

Misschien zie we het dan pas echt: de mensen die verhongeren in onze wereld, de broodoorlogen die gaande zijn op verschillende plekken in de wereld.

De mensen die voor gesloten grenzen staan en in onherbergzame kampen moeten overleven.

De gevolgen van onze manier van leven voor de wereld, voor de toekomstige generaties.

Voorlopig blijven we noodgedwongen op de plaats waar we gesteld zijn.
We verblijven op de vierkante 'anderhalve meter' van ons eigen leven. Als een pas op de plaats.
Juist hier wordt openheid en tastzin gevraagd. Om leegte te vullen met betekenis.

Jij bent het licht dat in
de wereld komt om ons
te raken in het hart
van onze blindheid, Jij
doorbreekt het duister, bent
het licht in onze ogen.
Amen

Muziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof
dat God uit alles, ook uit het slechtste,
iets goeds kan en wil laten ontstaan.
Hiervoor heeft Hij mensen nodig
die met alles hun voordeel doen.
Ik geloof dat God ons in iedere moeilijke situatie
zoveel weerstandsvermogen geeft als we nodig hebben.
Maar Hij geeft het niet vooraf, opdat wij niet op onszelf
maar op Hem vertrouwen.
Dit geloof zou alle angst voor de toekomst moeten overwinnen.
Ik geloof dat ook onze fouten en vergissingen zin hebben
en dat het voor God niet moeilijker is deze te gebruiken
dan de daden waarvan wij denken dat ze goed zijn.
Ik geloof dat God geen noodlot is buiten de tijd
maar dat Hij wacht op eerlijk bidden
en verantwoord handelen
en hierop antwoord geeft.

Dietrich Bonhoeffer (1906-1945)

Gebeden

Goede God, we danken u dat u zich naar ons toekeert, wij danken u dat u onder ons heeft willen
wonen, laat ons dan ook nooit vergeten wie u in uw goedheid voor ons bent.

We bidden voor elkaar, dat vertrouwen ons zal dragen.
We bidden dat wij onszelf in alle stormen rondom deze Coronacrisis terug mogen vinden bij u. Wilt
u ons opvangen als wij vallen. Ken ons dieper dan wij onszelf kennen.

Behoed ons voor een leven zonder bestemming, bewaar ons voor het leven op goed geluk, voor een leven zonder verwachting.

God, zo diep verborgen en te vinden in onherbergzaamheid, ontbreek ons niet. En laat ons u niet ontbreken.

Bidden wij voor wie zoeken naar licht: dat hun ogen geopend zullen worden.

Maak ons tot verspreiders van uw licht zodat het duister zal afnemen.

We bidden in stilte, voor mensen in deze wereld die uitzien naar uw licht,
voor mensen die wachten op uw lieve vrede, op betekenis in leegte.

Wees met ons als wij in de stilte van het gebed tot u komen: ...

Wees tenslotte met ons als wij de woorden uitspreken die Jezus ons heeft geleerd:

Onze Vader...

Amen

Zingen Lied 1003 *Stil is de straat*

Woorden bij het uiteengaan:

BROODNODIG

Zullen we maar
een warme jas aantrekken
en terug de weg opgaan.
Zullen we maar
achterlaten wat we wisten
en de leegte open laten.
Zullen we maar
zeeën over varen
en werelden verbinden met elkaar.
Zullen we maar
bewogen luisteren en kijken
naar wat alles gaande houdt.
Zullen we maar
adem en gedachten delen
omdat het broodnodig is.
Zullen we maar

schroom betuigen
voor wat groter is dan wij.
Zullen we maar
zo vertrouwenvol uitzien
dat iets kan geboren worden.

Zullen we maar?

Kris Gelaude

Gezamenlijk uitgesproken Zegen:

A: De Levende richt zich op, gaat ons voor de weg, zendt ons uit tot vrede.

V: God zij ons genadig en zegene ons en doe zijn aanschijn over ons lichten.

A: AMEN

Muziek